

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

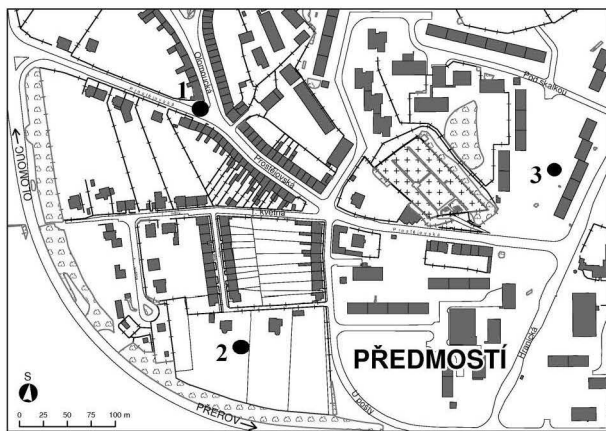
MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 30: Napajedla. Artefakt. Fig. 30: Napajedla. Artifact.

Obr. 31: Předmostí. Poloha lokalit. Prostějovská ulice (1), Tylova ulice (2), ulice Pod Skalkou (3). Fig. 31: Předmostí. Location of the sites. Prostějovská street (1), Tylova street (2), Pod Skalkou street (3).

Literatura

Škrdla, P. 2005: *The Upper Paleolithic on the Middle Course of the Morava River*. DVS 13. Brno: AÚ AV ČR.

Summary

An isolated artifact—a raclette made from erratic flint (Fig. 30)—was collected in the Oráčiny field in the cadastral territory of Napajedla, at 49°08'05,088"N, 17°31'28,34"E (WGS-84).

PŘEROV (K. Ú. PŘEDMOSTÍ U PŘEROVA, OKR. PŘEROV)

Prostějovská ulice, parc. č. 519. Mladý paleolit. Ojedinelý nález. Záchranný výzkum.

V březnu 2007 byl pracovníky Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc, realizován záchranný archeologický výzkum v blízkosti křižovatky ulic Olomoucká a Prostějovská v místní části Předmostí. V souvislosti s probíhajícími stavebními pracemi na rekonstrukci vodovodní

Obr. 32: Předmostí. Prostějovská ulice, západní profil (P2). Fig. 32: Předmostí. Prostějovská street, western section (P2).

sítě byla vykopána protlaková šachta poblíž jižní obvodové zdi domu č. p. 38/82 v ul. Olomoucká, na parc. č. 519 (obr. 31). Její rozměry činily 3 × 4 m. Dno výkopu se nacházelo 2 m od úrovně stávajícího terénu. Geografická souřadnice lokality je následující: 49°28'0,99"N a 17°26'1,49"E (WGS 84). Zkoumaná poloha je situována 230 m západně od severovýchodního nároží předmostského hřbitova (lokality Předmostí Ib). Svrchní partie dokumentovaných profilů protlakové šachty (P1–P4) byly do mocnosti 0,8 m tvořeny recentními výkopy a zásky s nivelačními vrstvami, které souvisí s původní cihlářskou činností a následnými terénními úpravami při realizaci uliční zástavby v první třetině 20. století. Bezprostředně pod těmito vrstvami se nacházela intaktní světle žlutohnědá spraš s hojným výskytem vápnitých kongrecí. Tato vrstva nasedala na spodní horizont spraše středně hnědého zabarvení. V hloubce 1,80 od současného povrchu, jehož nadmořská výška činí 222,6 m, byl na západním profilu P 2 (obr. 32) zachycen přerušovaný průběh šedohnědého sedimentu o maximální síle 10 cm. V tomto sedimentu rozvolněném soliflukční činností po mírném svahu byla zachycena nevelká kolekce osteologického materiálu (lamely stoličky mamuta srstnatého) mladopaleolitického stáří. Polohu lokality lze situačně ztotožnit s východním okrajem trati „Malé Předmostí“. V této poloze se jedná o první zdokumentovaný stratifikovaný nález osteologického materiálu.

Obr. 33: Předmostí. Tylova ulice. Mamutí kel. Fig. 33: Předmostí. Tylova street. Mammoth tusk.

Tylova ulice č. o. 20, parc. č. 128/4. Mladý paleolit. ●jedinělý nález. Záchraný výzkum.

V září 2007 byl pracovníky Muzea Komenského v Přerově zajištěn archeologický dohled při rekonstrukčních pracích vnějšího oplocení pozemku v ulici Tylova č. o. 20, v jihozápadní části Předmostí. Původní konfigurace terénu zde byla v letech 1916–1921 narušena těžbou zeminy pro potřeby rozšiřované železniční tratě. Těmito zásahy došlo k narušení přirozených vývěrů minerálního pramene a k zamokření celé jižní části pozemku. Ve 30. letech 20. století byl předmětný prostor upraven v rámci realizace botanické zahrady a voda svedena do nově založeného rybníčku. Během terénních úprav svahu zde byl v roce 1931 vyzvednut bronzový depot (dva nárameníky, jehlice) ze střední doby bronzové.

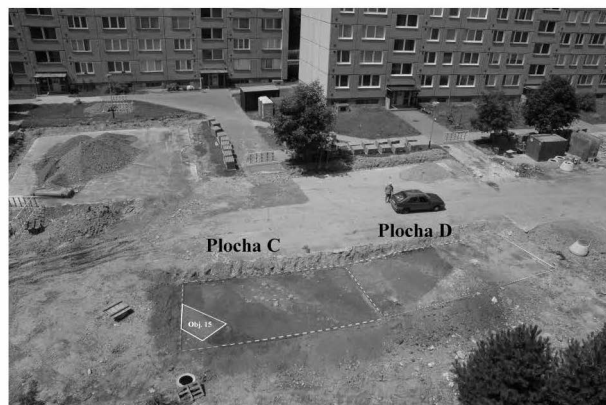
Na tomto pozemku, v místě východního ohraničení zahradní parcely č. 128/4 (obr. 31), byly výkopovými pracemi zachyceny v hloubce 0,6–0,8 m zlomky lamel mamutího klu. Následně položenou sondou byl odkryt mamutí kel v dochované délce 1,95 m a maximálním průměru 0,32 m (obr. 33). Byl situován ve směru severozápad–jihovýchod s mírným sklonem k jihovýchodu. Povrch klu byl silně deformován tlakem nadložních vrstev a narušen zvýšenou hladinou minerálních vod. Dle nálezové situace se kel nacházel v mírném sklonu při úpatí staré říční terasy řeky Bečvy, severozápadní část byla překryta vápnitou spraší, jihovýchodní část spočívala v písčitém říčním sedimentu obsahujícím větší množství oblázků.

Jedná se o soliterní nález klu dospělého jedince mamuta srstnatého. Geografická souřadnice místa nálezů je 49°27'52.9"N a 17°26'5.19" (WGS 84). Lokalita je situována cca 300 m jihozápadním směrem od severovýchodního nároží hřbitova (lokality Předmostí Ib.).

V závěrečné etapě výzkumu byl celý nález spolu s blokem sedimentu zafixován a po vyzdvižení převezen k odbornému ošetření. V současné době je umístěn v expozici archeologie Muzea Komenského v Přerově.

Kostel sv. Maří Magdaleny. Mladý paleolit. ●jedinělý nález. Záchraný výzkum.

V listopadu 2006 byl realizován záchraný archeologický výzkum společností Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc, u kostela sv. Maří Magdaleny, parc. č. 37 na katastru Předmostí. Byl vyvolán stavebně izolač-

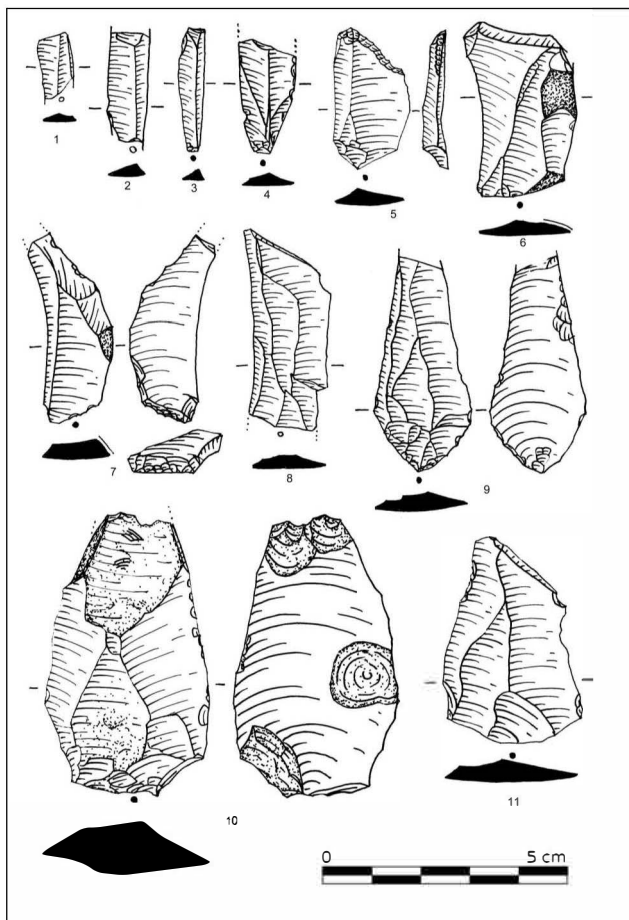
Obr. 34: Předmostí. Ulice Pod Skalkou. Plocha C, lokalizace sondy 15. Fig. 34: Předmostí. Pod Skalkou street. Area C, location of Pit 15.

ními pracemi vnějšího obvodového zdiva kostela. Při jižní partii kostelní lodi, ve vnitřním prostoru původní věže, byl zdokumentován úsek výkopu (profil P 1) zahloubený na úroveň základové spáry. Podloží zde bylo tvořeno sladkovodním sintrem (pěnovcem). Na tuto úroveň nasedala nejstarší výzkumem zachycená vrstva šedé písčité hlíny obsahující antropologický materiál z původního kostelního hřbitova. V tomto horizontu středověkého stáří byla nalezena druhotně přemístěná část zlomené patinované silicidové čepele mladopaleolitického stáří.

Ulice Pod Skalkou. Mladý paleolit. Záchraný výzkum.

V červenci 2008 byl prováděn záchraný archeologický výzkum společností Archaia Olomouc, o. p. s., v rámci investiční akce „Regenerace panelového sídliště Přerov II–Předmostí, parkovací plochy Pod Skalkou č. p. 1–9 (G13)“. V jižním rohu zkoumané pracovní plochy C (obr. 34), která byla situována přímo v místě parkoviště, byl zachycen a částečně odkryt objekt č. 15. Jedná se o původní pozemky s hospodářskou zástavbou zemědělské usedlosti Josefa Chromečka na parcele č. 63, přibližně 40 m jižně od jihovýchodního okraje bývalé Skalky. V severní části těchto pozemků byl J. Wanklem roku 1882 zahájen první výzkum předmostského mladopaleolitického sídliště.

Výše zmíněný objekt 15 byl orientovaný ve směru SSV–JJZ. Jeho výplň tvořila redeponovaná spraš obsahující vedle cicváru také čocky černozemě. Zásyp byl snižován špachtlováním do úrovně 219,36 m n. m., kde se žlutohnědá spraš vytratila. Stěny výkopu byly pravidelné, vertikální. Z výplně se podařilo získat kolekci 92 kusů štípané kamenné industrie. Ty se nacházely především ve svrchní části zásypu a směrem ke dnu objektu se postupně vytrácely. V surovinovém spektru převažují radiolarity (88 ks), doprovázené eratickým silicitem (2 ks), zbývající dva kusy jsou přepáleny. V případě radiolaritů je nápadná jejich barevná pestrost – kromě červenohnědých a zelených variet se dále vyskytují kusy světle šedobéžového a šedého zabarvení. Z nástrojů stojí za pozornost pouze vrták na úštěpu z červenohnědé variety radiolaritu (obr. 35: 5). Z technologického hlediska se dále vyskytují čepele (obr. 35: 4,7–10), mikročepele (obr. 35: 1,2), úštěpy (obr. 35: 6,11) a rydlový odpad (obr. 35: 3).

Obr. 35: Předmostí. Ulice Pod Skalkou. Vybrané artefakty.
Fig. 35: Předmostí. Pod Skalkou street. Selected artifacts.

Kromě artefaktů štípané kamenné industrie bylo ze zá-
sypu získáno malé množství silně fragmentárního osteo-
logického materiálu, z kterého stojí za zmínku pouze
drobné zlomky odlomených lamel stoličky mamuta. Z vý-
plně dále pochází zlomky výdutí nádob, rámcově datovatelné
do období mladšího pravěku, a jeden zloмок ten-
kostěnné výdutí polité hnědou glazurou, který lze rámcově
zařadit do novověku (19. stol.).

Překvapivě nápadně velká koncentrace mladopaleoli-
tické kamenné štípané industrie ve svrchní části zá-
sypu objektu 15 svým složením, především minimálním poč-
tem nástrojů, a naopak velkým zastoupením výrobního
odpadu, výskytem pouze drobných úlomků – tříště osteo-
logického materiálu, naznačuje možnost záměrné selekce
původními výkopci. I přes své druhotné uložení je nově
získaný soubor zajímavý. Dominantní zastoupení radiola-
ritové industrie naznačuje, že by mohla pocházet z jedné
z mladopaleolitických dílen, specializovaných na výrobu
nástrojů z této suroviny, které byly na lokalitě v minulosti
evidovány (Absolon, Klíma 1977, 42).

Otázkou zůstává, zda se v případě objektu 15, který
vykazuje lineární tvary, nejedná o jednu ze starých sond
položených některým z badatelů na konci 19. století
(M. Kříž). Situace navozuje dojem, že v případě po-
četně velkých náleзовých souborů odkrývaných na lo-
kalitě Předmostí I byly selekce a skartování v minulosti
běžně uplatňovány – viz např. skartační jáma osteologic-

kého materiálu z dob prvních výzkumů zachycená při ji-
hozápadním nároží koupaliště v ulici Pod Skalkou (Svo-
boda 2000, 11).

Zdeněk Schenk, Jan Mikulík

Literatura

Absolon, K., Klíma, B. 1977: Předmostí. Ein Mammu-
tjägerplatz in Mähren. Fontes Archaeologiae Mora-
viae 8. Praha: Academia.

Svoboda, J. 2000: Předmostí. Archeologické památky
střední Moravy 1. Olomouc: Archeologické centrum
Olomouc

Summary

In March 2007, loess deposits at the intersection of Olo-
moucká and Prostějovská streets, some 230 meters from
the Předmostí I site, were investigated. A small collection
of osteological material, specifically lamellae from a woolly
mammoth (*Mammuthus primigenius*) molar was
found in the loess (Fig. 31, 32).

In September 2007, a partial mammoth tusk (Fig. 33),
1,95 m in length and 0,32 m in width, was found
in the southwestern part of Předmostí (groundplot
No. 128/4). The site lies at the toe of a Bečva River pa-
leoterrace, some 300 m southwards from the Paleolithic
site of Předmostí I.

During the course of a rescue excavation in Novem-
ber 2006, a redeposited silicite blade fragment dating
back to the Upper Paleolithic was found next to an enclosure
wall of Mary Magdalene church in Předmostí.

In July 2008 we collected 92 artifacts (Fig. 35) and se-
veral tiny fragments of osteological material during a re-
scue excavation in the centre of Předmostí-Pod Skalkou
street. Almost all of the knapped artifacts were from radi-
olarite. The collection of Paleolithic artifacts came from
infill of object 15, filled by redeposited loess with len-
ses of black soil. The objects could also be an old test pit
from the 19th century (Fig. 34).

TVAROŽNÁ (OKR. BRNO-VENKOV)

„Za školou“. Bohunicien. Sídliště. Záchranný vý-
zkum.

viz kapitola Studie a krátké články

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (K. Ú. JAROŠOV U UH. HRADIŠTĚ, OKR. UH. HRADIŠTĚ)

„Rochus“. Aurignacien. Sídliště. Zjišťovací sondáž.

Poloha Rochus, případně Černá hora, je již od dob
V. Hrubého známa jako naleziště paleolitických artefaktů,
které jsou sbírány na přilehlých zemědělsky obděláva-
ných pozemcích východně kaple sv. Rocha (souhrnně
Škrála 2005, 151–154). Na základě objednávky Měst-
ského úřadu v Uherském Hradišti provedli pracovníci ar-
cheologického oddělení Slovákckého muzea výzkum (zjišť-
ovací sondáž) v prostoru před kaplí sv. Rocha (tj. v těs-